

Европейски съд по правата на човека

Дарби срещу Швеция (Darby v. Sweden)

Жалба № 11581/85, А.187

Решение от 23 октомври 1990 г.

(резюме)*

Чл. 14: забрана за дискриминация при упражняване на правата по Конвенцията, във връзка с **чл. 1 от Протокол № 1:** защита на собствеността

Правителството-ответник трябва да установи, че е налице разумно и обективно оправдание за различното третиране, т. е. че спорните мерки преследват легитимна цел и че използваните средства са пропорционални на тази цел.

Факти по делото

Жалбоподателят г-н Дарби – финландски гражданин – работел като лекар в системата на държавното здравеопазване в Швеция, първоначално в гр. Гевле. Той наемал апартамент в града, но прекарвал уикендите при семейството си на остров Лемланд на финландския архипелаг Аланд. В съответствие със Спогодбата между Финландия и Швеция за избягване на двойното данъчно облагане, доходите от работата му в Швеция подлежали на облагане там. Жалбоподателят се ползвал от намаление на данъка, понеже поддържал две домакинства, както и за транспортните му разходи. Тъй като се приемало, че той няма постоянно местоживееене в Швеция, до 1979 г. бил облаган в т. нар. “общ район” и плащал общински данъци и такси в намален размер.

На 1 януари 1979 г. законът бил изменен и жалбоподателят следвало да бъде облаган не в т. нар. “общ район”, а в общината Гевле, където пребивавал. В резултат на това повече не му се полагали намаления и той трябвало да плаща общински данък в пълен размер, включително специален данък за Лутеранската църква на Швеция – т. нар. църковен данък. Данъчните власти го информирали, че не може да претендира за намаляване на църковния данък на основание на Закона за данъчно облагане на непринадлежащите към църквата, освен ако не бъде официално регистриран като лице с местоживееене в Швеция.

Д-р Дарби обжалвал по съдебен ред данъчния си облагателен акт за 1979 г., но неуспешно. През 1982 г. се сдобил с решение на данъчните власти, че ако пътува ежедневно от Аланд до местоработата си в Швеция, няма да бъде считан за лице с местоживееене в Швеция по смисъла на Закона за общинските данъци и ще бъде облаган в “общия район”. Поради това през 1982 г. той преминал на по-нископлатена работа в гр. Норталие, докдето можел да пътува ежедневно, и от този момент бил облаган в “общия район” и не дължал църковен данък.

---

* Материалът е подготвен и предоставен от Фондация *Български адвокати за правата на човека*, като част от диск „Сборник материали по правата на човека”, издаден от НИП през 2007 г.

Наред с жалбата срещу данъчния си облагателен акт за 1979 г., д-р Дарби подал и жалба срещу разпореждането да плати в пълен размер църковен данък за същата година, като поддържал, че нито е член на шведската църква, нито е гражданин на Швеция, нито има постоянно местоживеене там. Съдилищата отхвърлили жалбата му. Жалбоподателят отправил оплакване и до парламентарния омбудсман относно задължението му да плаща данък за религиозната дейност на шведската църква. В решението си от 16 април 1982 г. омбудсманът отбелязал, че поставеното в Закона за облагане на не принадлежащите към църквата изискване, според което едно лице трябва да има постоянно местоживеене в Швеция, за да бъде освободено от заплащане на част от църковния данък, било обсъждано няколко пъти от различни органи, вкл. и от парламента. Омбудсманът заключил, че макар и повдигнатият от жалбоподателя въпрос да е специфичен, няма обективно оправдание за тази непоследователност в данъчното законодателство и е понятно, че тя предизвиква възражения. В писмо от същата дата, адресирано до правителството, той предложил това изискване да бъде премахнато. В резултат на това, Законът за облагане на не принадлежащите към църквата бил изменен през 1987 г.

Съгласно действащата към момента на събитията редакция на този закон, църковният данък се събирал заедно с общинските данъци. Лица, които не принадлежали към шведската църква и имали официална регистрация като постоянно живеещи в Швеция, заплащали само 30 % от дължимия църковен данък, за някои традиционно упражнявани от енориите административни функции – поддържане на регистри за населението, гробища и пр. Д-р Дарби платил църковен данък за 1979, 1980 и 1981 г., без да ползва това намаление, тъй като не бил официално регистриран като лице с местоживеене в Швеция.

Резюме на решението на Европейския съд

В жалбата си пред Комисията д-р Дарби твърди нарушения на [чл. 6, т. 1](#) и [чл. 9](#) от Конвенцията. Поддържа, че е дискриминиран от шведските власти заради това, че е финландски гражданин с местоживеене на Аландския архипелаг, оспорва тълкуването на данъчните закони в Швеция, според което е бил длъжен да заплаща пълния размер на църковния данък, и твърди, че налагането на такова задължение нарушава гражданските му права. Комисията е обявила жалбата за допустима само относно оплакването му, че е бил задължен да плаща църковен данък. В доклада си е застъпила становището, че е извършено нарушение на чл. 9 и на чл. 14 във връзка с чл. 9, като е счела за ненужно да изследва дали е налице и нарушение на чл. 14 във връзка с чл. 1 от Протокол № 1.

Пред Съда жалбоподателят се оплаква, че в периода 1979 – 1981 г. е трябвало да заплати 3065 крони специален данък за шведската църква, за финансиране на религиозната ѝ дейност. Поддържа, че това съставлява нарушение на [чл. 9](#) и на чл. 14 от Конвенцията във връзка с чл. 9 или с чл. 1 от Протокол № 1.

I. Относно твърдяното нарушение на чл. 14 от Конвенцията във връзка с чл. 1 от Протокол № 1.

Като има предвид, че оплакванията на жалбоподателя касаят основно твърдените дискриминационни последици на шведското данъчно законодателство, Съдът намира за по-естествено да изследва случая от гледна

точка на чл. 14 от Конвенцията във връзка с чл. 1 от Протокол № 1, който се отнася до необезпокояваното ползване от собствеността.

Д-р Дарби твърди, че отказът да бъде освободен от част от църковния данък на единственото основание, че не е официално регистриран като лице с постоянно местоживеене в Швеция, съставлява дискриминация в сравнение с положението на другите лица, които не са членове на църквата, но имат такава регистрация.

Съдът отбелязва, че задълженията за данъци попадат в приложното поле на чл. 1 от Протокол № 1 и, следователно, чл. 14 също намира приложение. Той припомня в какви случаи различието в третирането се явява дискриминационно.

“Вижда се, на първо място, че що се отнася до правото му на освобождаване съгласно Закона за данъчното облагане на непринадлежащите към църквата, д-р Дарби може да твърди, че е в положение, сходно с това на другите лица, които не са членове на църквата и са официално регистрирани като живеещи в Швеция.

Във връзка с целта на това различие в третирането на лицата, които имат постоянно местоживеене в страната и онези, които нямат такова, трябва да се отбележи следното. Съгласно внесения от правителството законопроект от 1951 г., който е станал основа на Закона за данъчното облагане на непринадлежащите към църквата, мотивът за ограничаване на правото на освобождаване от данък до официално регистрираните като живеещи в страната лица е, че намалението не е така защитимо по отношение на лицата без такава регистрация, колкото на тези, които я имат, и че процедурата би била по-усложнена, ако то трябва да се прилага и спрямо тези, които нямат местоживеене в страната. Правителственият законопроект от 1978 г., съдържащ породилите настоящото оплакване изменения на данъчното законодателство, не споменава особеното положение, което те могат да създадат за нямашите местоживеене в страната лица по силата на Закона за данъчното облагане на непринадлежащите към църквата. В действителност, в заседанието пред Съда представителят на правителството заяви, че не твърдят, че различието в третирането е имало легитимна цел.

С оглед на изложеното, мярката, срещу която е подадено оплакването, не може да бъде разглеждана като имаща законна цел според Конвенцията. Съдът приема, че има нарушение на чл. 14 от Конвенцията, разгледан във връзка с чл. 1 от Протокол № 1.”

Предвид това заключение и обстоятелствата, Съдът не намира за необходимо да разглежда и оплакването за нарушение на чл. 9 (свобода на религията) или на чл. 14 във вр. с чл. 9.¹

Съдът уважава претенцията на жалбоподателя за връщане на заплатения църковен данък със законната лихва и му присъжда 8000 шведски крони. Намира, че констатирането на нарушението е достатъчно обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди и уважава претенцията му за разноси до размера 90 000 шведски крони.

---

¹ Решението е единодушно по всички въпроси.